

Sürdürülebilir Yerel Kalkınma ve Kent Konseyleri

H. Tuğba Eroğlu*

ÖZET: Kalkınma ve çevreye ilişkin sorunların tüm dünyayı ilgilendiren başlıca küresel sorunlar olarak kabul edilmesinin ardından bu sorunların çözümüne ilişkin politikalar geliştirilmeye başlanmıştır. Bu politikalar içinde yerele ilişkin politikaların önemi giderek artmaktadır. Küresel zirve ve toplantılarda yerelin gelişmesi ve ilerlemesi ile çevreye duyarlılığın artması, kalkınmada sürekliliğin sağlanabileceğinin altı çizilmiştir. Bu toplantılar içinde Binyıl Zirvesinde bu temel başlık altında sekiz temel hedef Binyıl Kalkınma Hedefleri olarak belirlenmiştir. Eğitimden sağlığa, cinsiyet eşitliğinden çocuk ve anne sağlığına, yoksullukla ve açlıkla mücadele eden küresel işbirliğine kadar ekonomik, sosyal, siyasal tüm alanları kapsayan bu hedeflerin “yerel yönetimsi” bir yaklaşımla yaygınlaştırılması ve yerelleştirilmesi hedeflenmiştir. Böylelikle yerelin sosyo-ekonomik ve siyasal olarak gelişmesi ve ilerlemesine vurgu yapılmıştır. Ülkemizde bu hedeflerin gerçekleştirilmesinde en önemli rolün 5393 sayılı Belediye Kanunu ile kurulması zorunlu hale getirilen kent konseylerine ait olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Zira yerelin kalkınmasına ve çevreye duyarlılığın artırılmasına ilişkin bir kent vizyonunun oluşturulması, ortak bilinç ve akıl ile hareket edilmesinde katılımcı bir yaklaşım sergileyen kent konseyleri yerel kalkınmanın da başlıca aktörleri olmaktadır. Kent konseylerinin kendilerinden beklenen rolleri oynamalarında Binyıl Kalkınma Hedeflerinin belirlediği çalışma alanları da önemli birer belirleyici olmaktadır. Bu çalışmada kent konseylerinin Binyıl Kalkınma Hedeflerinden hareketle yerel kalkınmadaki rolleri yapısal ve işlevsel olarak irdelenecektir. Ayrıca gerçekleştirdikleri faaliyetler, yerel kalkınmadaki etkinlik ve işlevsellikleri, yaşanan sorunlar ve bunlara yönelik çözüm önerileri çerçevesinde ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yerel kalkınma, Binyıl Kalkınma Hedefleri, kent konseyleri, yerel yönetim

Sustainable Local Development and City Councils

ABSTRACT: Policies regarding development and environmental issues have started to be developed after accepting that these problems concern the world as a whole. Among these policies, local policies are gaining importance. In global summits and meetings, local development and progress and environmental awareness are underlined as means to ensure permanent development. Within these meetings, the Millennium Summit has set eight main objectives under this fundamental title. The goal is to localise and spread these social, economical and political aims concerning education, health, sexual equality, mother and child care, poverty, combat against hunger, global cooperation, with a “local governance” approach, thereby emphasizing the improvement of socio-economical and political development of localities. It will not be wrong to say that these goals are realised in our country thanks to the important role played by the civic/city councils, establishments of which have been made necessary with the Municipality Law (No:5393) . Formation of civic vision for local development and for environmental awareness, and establishment of the city councils displaying a participatory role for mutual awareness and reason, are the principal actors of local development. The working fields established by the Millennium Development Goals are also decisive in the outcome of the roles expected by the city councils. In this study, the action of the Millennium Development Goals will provide details for the role of the city councils, structurally and functionally. Furthermore, these activities will be tackled within the framework of their efficiency in local developments and their functionality, the problems encountered and the solution propositions.

Keywords: Local development, Millennium Development Goals, city councils, local governance

GİRİŞ

21. yüzyılda dünya gündeminde “kalkınma ve çevre” başlıca küresel sorunlar olarak kabul edilmiş, bu sorunların çözümünde küresel girişimlerin yerini yerel girişimler almaya başlamıştır. Sürdürülebilir bir kalkınma ile doğal

* Yrd. Doç. Dr. Selçuk Üniversitesi İİBFKamu Yönetimi Bölümü

kaynakların korunması, yoksullukla mücadele, salgın hastalıkların önlenmesi, cinsiyet eşitliğinin sağlanması ve küresel işbirliklerin kurulması bağlamında BM üye ülkelerinin liderleri tarafından imzalanan binyıl bildirgesinde kalkınma ve çevreye ilişkin olarak sekiz temel hedef belirlenmiştir.

Bu hedeflerin merkezi yönetim, yerel yönetim, sivil toplum kuruluşları ve özel sektör işbirliğinde “yerel yönetişimci” bir yaklaşımla yaygınlaştırılması ve yerelleştirilmesi Yerel Gündem 21 programı kapsamında ele alınmış, yerelin ekonomik, sosyal, insani ve kültürel olarak gelişimi hedeflenmiştir.

Bu hedefin gerçekleştirilmesinde başlıca aktörler kent konseyleridir. Yerel yönetimde reform çalışmaları çerçevesinde çıkarılan 5393 sayılı Belediye Kanununun 76. maddesiyle kurulması zorunlu olan kent konseyleri, kentte yaşam koşullarının iyileştirilmesi, çevreye duyarlılığın artırılması, dezavantajlı grupların rollerinin güçlendirilmesi, kentin tarihi dokusunun korunmasına ilişkin olarak kentte ortak akıl ve bilinçle şekillenen bir vizyon oluşturan, saydam, katılımcı, hesap verebilir ve yurttaş odaklı bir yönetim anlayışını benimsemiş demokratik platformlardır. Bu bağlamda kent konseylerini yerel kalkınmanın sağlanmasında da başlıca aktörler olarak değerlendirmek yanlış olmayacaktır.

Bu çalışmada kent konseyleri, yerel kalkınmanın sağlanmasında önemli birer başlık olan Binyıl Kalkınma Hedeflerini yerelleştirilmesi ve yaygınlaştırması bağlamında yapısal ve işlevsel olarak irdelenecektir. Kent konseylerinin yerel kalkınmadaki rollerine vurgu yapılarak yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri ele alınacaktır.

YEREL KALKINMA

21. yüzyılın ortak hedeflerinin çevre ve kalkınma olarak belirlenmesinin ardından bu sorunlara kalıcı çözümlerin bulunması çerçevesinde hazırlanan Gündem 21 Eylem Planı ve Yerel Gündem 21 Projesi bu alandaki önemli girişimlerdir. Gündem 21, kalkınma ve çevre arasında denge kurulmasını hedefleyen “sürdürülebilir gelişme” kavramının yaşama geçirilmesine yönelik, küresel uzlaşmanın ve politik taahhütlerin en üst düzeydeki ifadesi olan bir eylem planıdır. Gündem 21’in, bir yandan günümüzdeki artan yoksulluk, açlık, salgın hastalıklar, çevre kirliliği gibi sorunları çözümlenmeyi, diğer yandan da dünyayı 21. yüzyılın tehditlerine karşı hazırlamayı hedeflediği vurgulanmaktadır (*www.kentkonseyleri.net*, 2009).

Yerel Gündem 21 ise, hedeflenen sürdürülebilir kalkınmanın yerel düzeyde yaşama geçirilmesini sağlayacak bir mekanizma ve başlıca toplu girişim projesidir. Yerel Gündem 21, özellikle yerel ve sürdürülebilir kalkınmaya yönelik olarak çeşitli katılımcı mekanizmaları içeren ve yerel ortaklıklara dayalı “yönetişim” anlayışının hayata geçirilmesini gerekli kılmaktadır. Yerel Gündem 21 çevresel olmanın ötesinde kadınlara, gençlere, çocuklara yönelik girişimleri ile yerel düzeyde kalkınmanın gerçekleştirilebilmesi, geleceğe ilişkin olarak çevre ve yaşam kalitesinin artırılmasını hedefleyen bir eylem planıdır.

Yerel Gündem 21 ile kalkınma ve çevre konularındaki duyarlılığın artırılması yönündeki çalışmalarla yerel öncelikler, yerel halk ve yerel kalkınma konuları önem kazanmıştır. Yerel kalkınma, yerelin sosyo-ekonomik, kültürel ve siyasal alanda gelişiminin merkezini ve yerelin işbirliğinde gerçekleştirilmesidir. Bu bağlamda katılımcı karar verme ve sosyal diyalog ile kamu-özel sektör işbirliği yerel kalkınmanın iki önemli ayağını oluşturmaktadır. Katılımcı karar verme ve sosyal diyalog, yerelin büyümesi ve gelişmesi, sürdürülebilir kalkınma politikalarının belirlenmesinde yerel paydaşların birlikte karar vermesidir. Bu süreçte olası riskleri önlemek ve çatışmaları azaltmak için aralarında bir diyalogun kurulması şarttır. Diğer yandan yerel kaynakların sosyo-ekonomik hareketliliği artıracak şekilde kullanılabilmesi için kamu ve özel sektör arasında bir işbirliğinin kurulması ve bu sürece sivil toplum kuruluşlarının da dahil edilmesiyle güç birliğinin oluşturulmasıdır. Böylece yerel kalkınma geleneksel kalkınmadaki gibi yukarıdan aşağıya doğru değil aşağıdan yukarıya doğru oluşacaktır (Van Boekel, Van Logtestijn, 2002: 7).

Yerel kalkınma, insan odaklı, eşitlikçi ve kapsayıcı, kalkınmanın ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel boyutları arasında bir tamamlayıcı olduğu ölçüde çevre ve kalkınmaya ilişkin sorunların çözümünde olumlu sonuçlar alınabilecektir (Göymen, 2009). Ancak bu zaman alan ve aşama aşama gerçekleşen bir süreçtir. Bu aşamaları şu şekilde sıralamak mümkündür (Van Boekel, Van Logtestijn, 2002: 7-8).

- *Bölgesel analiz ve kurumsal çerçeve:* Yerel kalkınma bilincinin oluşturulması ve kaynakların tespiti için sosyo-ekonomik analiz ilk aşamayı oluşturmaktadır. Böylelikle kurumsal çerçeve çizilerek yerel paydaşların farklı faaliyetleri ve amaçları ortaya çıkacaktır. Yerel paydaşların ve yerelin sosyo-ekonomik yapılarının tanımlanmasının ardından paydaşlar bir araya gelebilecektir.

- *Konsensus:* Kalkınma süresince yerel ve merkezi otoriteler ile sivil toplum kuruluşları arasında bir uzlaşımın sağlandığı aşamadır. Bu aşamada aktörler kalkınma bilincini edinmeye ve bu süreci sahiplenmeye başlarlar. Artık yerele ilişkin bilgilerin paylaşılacağı platformlar oluşturulmaya başlanır.

- **Yerel forum:** Bu aşama ikincinin devamı niteliğinde bir aşamadır. Burada yerel aktörler edindikleri bilgileri paylaşmakta ve sorumluluk almaktadırlar. Bilgiler paylaşıldıkça kalkınma sürecinin şeffaflığı da artmaktadır.

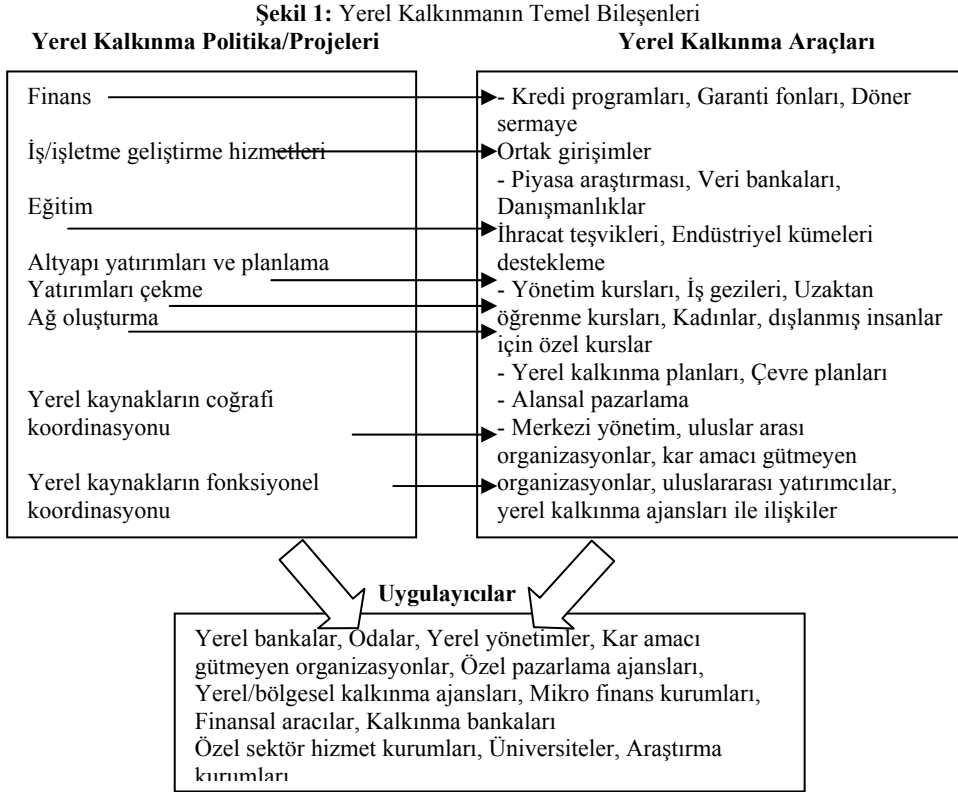
- *Yerel kalkınma stratejilerinin belirlenmesi:* Bu aşamada yerel aktörlerin yerele ilişkin SWOT-GZFT Analizi (Strength, Weakness, Opportunities, Threats; Güçlü, Zayıf, Fırsat, Tehdit) (bkz. Çukurçayır, Eroğlu, 2003) yapmaları beklenir. Bu analiz ile mevcut durum değerlendirilerek yerele ilişkin iç ve dış çevre analizi yapılması istenmektedir. İç çevre analizi ile yerelin güçlü ve zayıf yönleri tespit edilecektir. Dış çevre analizi ile de olası tehditler ve karşılaşılabileceği fırsatlar öngörülecektir. Elde edilen veriler ile yerel aktörlerin güçlü yönlerin sürdürülmesi, zayıf yönlerin güçlendirilmesi, tehditlerin engellenebilmesi ve fırsatlardan yararlanılması için de stratejilerin belirlenmesi bu aşamada gerçekleşmektedir.

- *Yerel stratejilerin uygulanması:* Bir önceki aşamada belirlenen stratejilerin uygulanmasıyla yerel aktörler kendi kaynak ve kapasitelerine göre bir yapı oluşturulmasında sorumlu olacaklardır. Görülüyor ki yerel kalkınma yerel paydaşlar arasındaki işbirliği ve güç birliği ile yukarıda da değinildiği gibi aşağıdan yukarıya doğru bir kalkınma modeli ortaya koymaktadır.

Bu bağlamda UNITAR (United Nations Institute for Training and Research) tarafından hazırlanan Yerel Kalkınma Programı, bu alandaki önemli bir gelişme olarak değerlendirilebilir. Yerel Kalkınma Programı, merkezi ve yerel yönetimlere yardımcı olmanın yanı sıra yerel aktörlerin kalkınma stratejilerinin kapasitelerini iyileştirme ve biçimlendirme ve karar vermede yerel katılımı artırma amacını taşımaktadır. Program, yerel aktör/otoritelerin yerel kalkınmalarını iyileştirmeleri ve tasarımları için katkı sağlamayı içermektedir. Yerel kalkınma programı ile bireylerin katılımı ve yerel-ulusal kapasitesinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Yerel Kalkınma Programının öncelikli alanları şöyle sıralanabilir (www.unitar.org, 2009):

- Sürdürülebilir Kentleşme ve Çevre
- Yerel Ekonomik Kalkınma
- Yerel Yönetişim ve Kurumsal Destek
- Sağlık ve İnsan Güvenliği

Program, özellikle sürdürülebilir kalkınma ve yoksulluğun azaltılması için demokratik yönetim koşullarının gerekliliğine vurgu yapmaktadır. Yerel kalkınma, yerel kaynakların ki bunlar arasında emek, sermaye, tarihsel birikim, girişimcilik, maddi kaynaklar sayılabilir, bu kaynakların kullanımı ve uygulamalarını kapsamaktadır. Bunun yanı sıra yerel düzeyde yerel kapasiteyi ve yenilenmesini kontrol etme işlevini de üstlenmektedir (Garofoli, 2002: 228). Yerel kalkınma programı, merkezi ve yerel otoriteler, sivil toplum kuruluşları ve yurttaşların katılımı ile birlikte kamu kaynaklarından yararlananların lehine, yaşam koşullarını iyileştirici ve yoksulluğu azaltıcı politikaların belirlenmesinde önemli bir girişimdir (Stein, 2001: 11). Bu girişimin temel bileşenleri şu şekilde gösterilebilir (Van Boekel, Van Logtestijn, 2002: 8-9):

Kaynak: Van Boekel, Van Logtestjijn, 2002: 8-9'dan uyarlanmıştır.

Şekilden de görüleceği üzere yerel kalkınma yerel yönetimsel bir yaklaşımla yerelin gelişimi ve büyümesini hedefleyen bir süreçtir. Bu bağlamda yerel kalkınmanın amaçları da şu şekilde sıralanabilir (unitar.org, 2009):

- Yerel otoritelerin yerel kalkınmalarını teşvik etmek ve etkin bir katılım süreciyle paydaşları ve toplumu güçlendirme için destek sağlamak
- Yerel ve ulusal paydaşlar arasında ve aynı zamanda uluslararası kalkınma paydaşları arasında en iyi uygulamaları artırmak ve bir bilgi merkezi oluşturmak
- Kentten kente işbirliğini teşvik etmek
- Uluslararası sözleşmeler ile çevre ve sürdürülebilir kalkınma konusunda anlaşmaların uygulanması için yerel yönetimlerin kapasitelerini artırmak
- Yerel sorunlara çözüm üretecek bir program oluşturmak
- Yerel demokrasi ve iyi yönetimi teşvik etmek

Bunlara ek olarak programda BM Zirvesinde kabul edilen Binyıl Kalkınma Hedeflerinin gerçekleştirilmesiyle yerelde yoksulluğun ortadan kaldırılması, okur-yazar oranının artırılması, cinsiyet eşitliğinin sağlanması hususunda katılımcı bir yönetim yaklaşımına da vurgu yapılmaktadır.

TÜRKİYE'DE BİNYIL KALKINMA HEDEFLERİ VE YEREL KALKINMA

2000 yılı Eylül ayında Binyıl Zirvesinde BM üye ülkelerce kalkınmayı gerçekleştirecek özel hedeflerle biçimlendirilen küresel bir ortaklık vizyonu oluşturulmuştur. Özellikle 189 üye ülke tarafından imzalanan Binyıl Kalkınma Hedefleri olarak isimlendirilen hedefler çerçevesinde 2015 yılına kadar yoksulluğun yarı yarıya azaltılması

hedeflenmiştir. Bununla birlikte beş yaş altı çocuk ölüm oranlarının azaltılması ve anne ölümlerini $\frac{3}{4}$ oranında azaltılması da hedeflenmiştir. Yine hedefler içinde herkesin temel eğitim alması ve eğitimde cinsiyet eşitliğinin sağlanmasına da vurgu yapılmaktadır. Aynı zamanda salgın hastalıklarla mücadelenin artırılması yönünde de hedefler belirlenmiştir. Sonuç olarak Binyıl Kalkınma Hedefleri olarak isimlendirilen bu hedefleri şu şekilde özetlemek mümkündür (Atkinson, 2006: 327-328):

Şekil 2: Binyıl Kalkınma Hedefleri

HEDEF 1: Mutlak Yoksulluk ve Açlığı Ortadan Kaldırmak	1990 ile 2015 yılları arasında günlük geliri bir doların altında olan nüfusu yarıya indirmek. 1990 ile 2015 yılları arasında açlıkla karşı karşıya olan nüfusun oranını yarıya indirmek.
HEDEF 2: Herkesin Temel Eğitim Almasını Sağlamak	2015 yılına kadar dünyanın her yerindeki kız ve erkek çocukların, ilköğretimi eksiksiz olarak tamamlamasını sağlamak.
HEDEF 3: Kadınların Durumunu Güçlendirmek ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini	Toplumsal cinsiyet eşitsizliğini ilk ve orta öğretimde tercihen 2005 yılına kadar ve eğitimin her düzeyinde 2015 yılına kadar ortadan kaldırmak.
HEDEF 4: Çocuk Ölümlerini Azaltmak	1990 ve 2015 yılları arasında beş yaş altı çocukların ölümlerini $\frac{2}{3}$ oranında azaltmak.
HEDEF 5: Anne Sağlığını İyileştirmek	1990 ile 2015 yılları arasında gebelik, doğum ve loğusalık sırasında meydana gelen anne ölümlerini $\frac{3}{4}$ oranında azaltmak
HEDEF 6: HIV/AIDS Sıtma ve Diğer Salgın Hastalılarını Yayılımını Durdurmak	2015 yılına gelindiğinde HIV/AIDS'in yayılımını durdurmuş olmak ve geriletmeye başlamak. 2015 yılına gelindiğinde sıtmanın ve diğer salgın hastalıkların yayılımını durdurmuş olmak ve geriletmeye başlamak.
HEDEF 7: Çevresel Sürdürülebilirliği Sağlamak	Sürdürülebilir kalkınma ilkelerini ülke politikaları ve programları bütünleştirmek ve çevresel kaynakların yok oluşunu tersine çevirmek. 2015 yılına kadar güvenli içme suyuna ve temel atık sistemine erişimi olmayan nüfusun oranını yarı yarıya azaltmak. 2020 yılına kadar gecekonduda yaşayan en az 100 milyon kişinin yaşamlarında belirgin bir iyileşmeyi sağlamak.
HEDEF 8: Kalkınma için Küresel Ortaklıklar Geliştirmek	Ticari ve finansal sistem geliştirmek. Denize kıyısı olmayan ülkelerin ve kalkınmakta olan küçük ada ülkelerinin özel ihtiyaçlarını ele almak. Kalkınmakta olan ülkelerin borç problemleri ile kapsamlı şekilde ilgilenmek.

Kaynak: www.undp.org, 2009

Görülüyor ki Binyıl Kalkınma Hedefleri, çevre ve kalkınma konularında küresel sermayeye yönelik bir vizyonun oluşmasında ve mevcut kalkınma politikalarının iyileştirilmesi bağlamında bir misyonun tespit edilmesinde önemli belirleyicilerdir (Thiesmeyer, 2009: 15). Diğer bir ifadeyle Binyıl Kalkınma Hedefleri uluslararası vizyonun belirlenmesinde, bu vizyonu gerçekleştirecek yaygın ve güçlü stratejik hedeflerin saptanmasında ve bunların uygulanmasında küresel değerlendirmelerin ve yerel saptamaların yapılmasında önemli birer yol haritası çizmektedirler (Bradbury, Clark, 2009: 391).

Küresel olarak belirlenmiş olsa da Binyıl Kalkınma Hedefleri ile yerel kalkınma arasındaki bağı göz ardı etmemek gerekir. Çünkü bu hedeflerin yerelleştirilmesiyle yerel kalkınmanın sağlanması hedeflenmektedir. Özellikle UNITAR'ın Yerel Kalkınma Programının temelinde bu hedefi gerçekleştirme yer almaktadır. Program, yerel otoriteler, sivil toplum, kalkınma ortakları ve özel sektör arasında kendi vizyonlarını ve kalkınma önceliklerini, yerel

koşullarını ve ihtiyaçlarını daha iyi yansıtacak şekilde güçlü ortaklıklar kurulmasını hedeflemektedir (*www.unitar.org*, 2009).

Ülkemizde yerel kalkınma ile ilgili çalışmalarda özellikle Yerel Gündem 21 Programından söz edilebilir. Programın III. Aşaması Binyıl Kalkınma Hedeflerinin ve yapılan zirve toplantılarında sıralanan değerlerin yerel düzeyde teşvik edilmesi ve somutlaştırılmasını kapsayan “Türkiye’de Yerel Gündem 21 Yönetişim Ağı Yoluyla BM Binyıl Bildirgesi Hedefleri ve Johannesburg Uygulama Planının Yerelleştirilmesi” başlıklı proje, yerel kalkınma için önemli bir adımdır. Böylece “kentlerde yoksulluğun azaltılması”, “yaşam kalitesinin artırılması” ve “çevresel sürdürülebilirliğin sağlanması” gibi çalışma alanları oluşturulmuştur. Son aşamada da yönetim ağı aracılığıyla BM Binyıl Kalkınma Hedefleri’nin Yerelleştirilmesi’ne yer verilmiştir. Bu proje ile Binyıl Kalkınma Hedefleri uygulamalarının yaygınlaştırılması hedeflenmiştir (*www.kentkonseyleri.net*, 2009).

Projede Binyıl Kalkınma Hedeflerine öncelik verilerek, hedeflere ulaşılması için yerel düzeyde eyleme geçilmesinin gerekliliğine vurgu yapılmış ve yerel yönetimlerin rolü üzerinde durulmuştur. Bu bağlamda projenin hedefleri yerel kalkınma ile ilişkilendirilerek şu şekilde değerlendirilebilir (*www.kentkonseyleri.net*, 2009):

- Ulusal ve yerel düzeyde Binyıl Kalkınma Hedeflerinin yerelleştirmek ve hedeflere ulaşmada yerel yönetimi teşvik etmek (bu amaçla “Kentimiz BM Binyıl Kalkınma Hedefleri’ni Destekliyor!” başlıklı bir kampanya başlatılması).
- Binyıl Kalkınma Hedefleri ile ilgili farkındalığı artırarak, yerel kalkınma konusunda yerel yönetimlerin ve kent halkının bilinç düzeyini artırmak
- Yerel yönetimlerin stratejik planlarında Binyıl Kalkınma Hedefleri ile bağlantılı hedeflere yer vermek ve yerel kalkınmanın gerçekleştirilebilirliğini bir strateji haline getirmek.
- Yerel yönetimlerin ve kent konseylerinin, Binyıl Kalkınma Hedeflerinin gerçekleştirilmesini izleme ve destekleme konusundaki kapasitelerini güçlendirmek böylelikle yerel kalkınmanın gerçekleştirilebilirliğini artırmak.
- Yerel Gündem 21 Programı kapsamında oluşturulan Kent Konseylerinin kapasitelerinin, yerel düzeyde etkin olarak Binyıl Kalkınma Hedeflerine odaklanacak şekilde geliştirmek, böylece yerel kalkınmadaki rolüne vurgu yapmak
- Kent konseyleri bünyesinde kurulan kadın, gençlik ve çocuk meclisleri ve çalışma grupları aracılığıyla Binyıl Kalkınma Hedefleri içinde yoksullukla mücadelede, kadınların toplumsal rollerinin güçlendirilmesinde, çocuk sağlığının iyileştirilmesinde yerel otoriteleri güçlendirmek ve yerel kalkınmanın yerel - merkez işbirliğinde gerçekleştirilmesini sağlamak

Bu hedefler çerçevesinde yerel kalkınmanın gerçekleştirilmesinde kent konseylerinin rolünün giderek artan bir öneme sahip olduğu görülmektedir.

BİNYIL KALKINMA HEDEFLERİNİN UYGULANMASINDA KENT KONSEYLERİ

Kent konseyleri hususunda bu platformları etkisiz ve anlamsız girişimler olarak değerlendirenlerin yanı sıra, kent konseylerinin yerel katılımın teşvik edilmesi ve örgütlenmesinde, yerel kalkınmanın gerçekleştirilmesinde çok önemli bir işleve sahip olduğu görüşünü destekleyenlerin sayısı giderek artmaktadır. Kent konseylerinin genel işlevi, kentteki tüm paydaşları bir araya getirerek, tüm kenti içine alan bir ortak akıl oluşturmak ve bu ortak aklın özellikle yerel kalkınmanın gerçekleştirilmesinde kullanılmasını teşvik etmektir (Emrealp, 2005: 65).

Kent konseyleri, kentin çevre ve kalkınma önceliklerinin ve hedeflerinin saptanmasına ilişkin ortak bir vizyonun belirlenmesinde yönetimsel bir yaklaşım sergileyen yapılardır. Bu vizyonun gerçekleştirilmesinde, ilgili hedeflerin ve stratejilerin belirlenmesinde, yürütülmesinde ve sonuçta yerel kalkınmada önemli bir rol üstlenmektedirler. Kent konseyleri bu işlevini meclisleri ve çalışma grupları aracılığıyla gerçekleştirmektedir.

Kent konseylerinin amacı yerel kalkınmanın gerçekleştirilmesinde ortak bir bilinç oluşturarak merkezi yönetim, yerel yönetim, sivil toplum kuruluşları ve yerel halk arasında kurulacak işbirliği çerçevesinde yerel yönetime dayalı bir kalkınma politikası oluşturmaktır. Oldukça önemli işlevlere sahip olan kent konseylerinin kuruluşu Belediye kanununun 76. maddesi ile düzenlenmiştir. Gerek Yerel Gündem 21 ortağı olan kentlerde gerekse ortak olmayan kentlerdeki kent konseyleri aracılığı ile Binyıl Kalkınma Hedeflerinin yerelleştirilmesi ve uygulamalarının yaygınlaştırılmasındaki başarılarının ölçülebilmesinde birtakım göstergeler belirlenmiştir. Bu göstergelerde öncelikle yapısal bir değerlendirme yapılmaktadır. Kent konseyinde görüşülen konuların belediye meclisi gündemine alınmış olması ve

hedef ile ilgili en az bir çalışma grubunun kurulmuş olmasına yer verilmektedir. Daha sonra işlevsel olarak değerlendirmeye yönelik göstergeler üzerinde durulmakta, hedefin gerçekleştirilmesi ve izlenmesi ile ilgili hususlar ele alınmaktadır. Bu göstergeler aşağıda özetlenmektedir (UCLG-MEWA, UNDP, 2008, s. 2-16):

Yoksullukla mücadele ve açlığı ortadan kaldırmak

- Hedef ile ilgili olarak kentteki yoksulluk haritasının çıkarılmasına ilişkin çalışmalar.
- Yoksulluk ve açlığın ortadan kaldırılması/azaltılması konusundaki bilinç düzeyinin artırılmasına yönelik yapılacak çalışmalar.
- Özel ilgi gerektiren gruplar başta olmak üzere, yerel düzeyde işsizliği azaltmaya ve istihdamı arttırmaya yönelik açılan kurslar.
- Yoksulluk ve açlığın ortadan kaldırılması veya azaltılmasına yönelik hazırlanacak projeler.
- Hedefe ilişkin projelerin yer aldığı stratejik plan ve programlar.
- İhtiyaç sahiplerine sürekli veya belirli dönemlerde yapılan giyecek, yiyecek ve yakacak yardımları.

Herkesin temel eğitim almasını sağlamak

- Kız ve erkek çocukların, ilköğretimi eksiksiz olarak tamamlamasını sağlamak konusundaki bilinç düzeyinin artırılmasına yönelik çalışmalar.
- İlköğretimde okullaşma oranının yükseltilmesine yönelik projeler.
- Genç nüfus içerisinde, okur-yazarlık oranının yükseltilmesine yönelik projeler.
- Özel ilgi gerektiren ve muhtaç çocuklara yönelik eğitim faaliyetleri.
- Okulların fiziksel durumlarının ve eğitim donanımlarının iyileştirilmesine katkı ve destekleyici çalışmalar.

Kadınların durumunu güçlendirmek ve toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak

- Kadınların toplumsal ve siyasi yaşamın her alanına katılımında fırsat eşitliği sağlanması.
- Kadınlara karşı yapılan her türlü ayrımcılığın ve aile içi şiddetin azaltılması hususunda bilinç düzeyini artırıcı çalışmalar.
- Kadınların ulusal ve yerel meclislerdeki temsil eşitsizliğinin giderilmesine yönelik çalışmalar.

Çocuk ölümlerini azaltmak ve anne sağlığını iyileştirmek

- Beş yaşın altındaki çocuklarda ölüm oranının azaltılması konusundaki bilinç düzeyinin artırılması.
- Bebeklerin ve küçük çocukların temel hastalıklara karşı bağışıklık kazandırılmasına yönelik aşı kampanyaları.
- Anne sağlığı ile ilgili diğer çalışmaların tamamlayıcısı olarak kentte nitelikli temel sağlık hizmetlerine yönelik talebi ve bu hizmetlerin sunumunu arttırmaya yönelik stratejilerin geliştirilmesi.
- Anne ölümlerinin azaltılmasına yönelik projeler.

Salgın hastalıklarla mücadele

- Salgın hastalıklar konusunda kapsamlı ve güvenilir bilgiye sahip olanların oranını yükseltecek çalışmalar.
- Bu konudaki bilinç düzeyinin artırılmasına yönelik çalışmalar.

Çevresel sürdürülebilirlik

- Yerel halkın bilinç düzeyinin artırılmasına yönelik çalışmalar.
- Sürdürülebilir kalkınma ilkelerinin yerel politikalar ve programlarla bütünleştirilmesi ve çevresel kaynakların yok oluşunun tersine çevrilmesine yönelik projeler,
- Su kaynaklarının sürdürülebilir kullanımına ve atık sistemlerinin iyileştirilmesine yönelik projeler
- Sağlıksız kentsel alanların iyileştirilmesine yönelik projeler.

Kalkınmada küresel ortaklıklar

- Gençler için uygun ve üretken iş imkanları yaratmak için stratejiler geliştirilmesi ve uygulanmasına yönelik projeler.
- Başta bilgi ve iletişim olmak üzere, yeni teknolojilerden yararlanmak için özel sektörle işbirliği yapılmasına yönelik projeler

Görülüyor ki kent konseylerinin varlığı; özellikle Binyıl Kalkınma Hedeflerinin kent konseyleri aracılığıyla yerelleştirilmesi, yerel halkın ihtiyaçlarının karşılanması, yaşam koşullarının iyileştirilmesi, diğer bir ifadeyle insani kalkınmanın gerçekleştirilmesi bakımından önemlidir. Diğer yandan yoksullukla ve hastalıkla mücadele, açlığın

ortadan kaldırılması/azaltılması, sosyal yardım ve dayanışmanın artırılması ile sosyal kalkınma açısından önemlidir. Ayrıca istihdam olanaklarının artırılması, meslek edindirme kursları, ev kadınlarının el emeklerinin değerlendirilmesi ile birlikte kentsel yoksulluğun azaltılması, ekonomik kalkınmanın gerçekleştirilmesinde de aktif rol almaktadır. Bütüncül bir bakış açısıyla değerlendirildiğinde sözü edilen sosyal, ekonomik, insani açıdan yerelin gelişmesi ve büyümesi anlamında yerel kalkınmadır. Çalışmanın bu bölümünde yerel kalkınmada ön plana çıkan eğitim, çevre, yoksulluk başlıkları çerçevesinde kent konseylerinin web siteleri ve yayınları aracılığıyla kamuoyuna sundukları etkinliklerinden örnekler verilerek Binyıl Kalkınma Hedeflerinin gerçekleştirilmesi bağlamında yerel kalkınmadaki rolleri ele alınacaktır.

KENT KONSEYLERİNİN YEREL KALKINMAYA KATKILARI

UNITAR'ın yerel kalkınma programında yer aldığı gibi yerel kalkınmanın gerçekleşebilmesinde Binyıl Kalkınma Hedeflerinin belirgin bir rolü bulunmaktadır. Ülkemizde Binyıl Kalkınma Hedeflerinin uygulanmasında, yerelleştirilmesinde, yaygınlaştırılmasında kent konseylerinin rolü giderek artmaktadır. Burada kent konseylerinin bu konuya ilişkin yürüttükleri çalışmalardan verilen örneklerle bu alandaki rollerinin bir değerlendirilmesi yapılmaktadır (*bursakentkonseyi.org.tr*, 2009; *izmir-yerelgundem21.org.tr*, 2009; *kutahya.bel.tr/yg21*, 2009; *mersin.bel.tr*, 2009; *sakarya.bel.tr*, 2009; *adanakentkonseyi.org.tr*, 2009; *antalyakentkonseyi.org*, 2009; *manisa.bel.tr/yg21*, 2009; *afyonkentkonseyi.org*, 2009; *batmankentkonseyi.org*, 2009; *mardin.bel.tr*, 2009; *edirnekentkonseyi.org*, 2009; Çukurçayır ve Eroğlu, 2009).

Mutlak yoksulluk ve açlıkla mücadele kapsamında özellikle Bursa Kent Konseyi'nce oluşturulan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Grubu açtığı sevgi mağazaları ve gıda bankası ile ihtiyacı olan kişilere giyecek ve yiyecek yardımı yapmaktadır. Ayrıca Bursa kent konseyinin kentin bir yoksulluk haritası çıkarması çalışmaları da bu anlamda önemlidir. İzmir Yerel Gündem 21 Kent Konseyi yoksullukla mücadele ile ilgili çalışmaların eşgüdümlü bir şekilde yürütülmesi ve etkinliklerinin artırılması için bütünlük bir yönetim sergilemektedir. Bu da yürütülen çalışmaları bir arada değerlendirebilmek ve bu konuda farkındalığı artırmak adına yine başarılı bir faaliyet olarak değerlendirilebilir. Kutahya Kent Konseyi'nin Yoksullukla ve İşsizlikle Mücadele Derneği, bu konuda kurumsal bir yapılanmaya gidildiğini göstermektedir.

Yerel Gündem 21 Mersin Kent Konseyi'nin giyecek yardımı için yürüttüğü "Giyemiyorsan Giydir" kampanyası, Sakarya Kent Konseyi'nin ihtiyacı olan öğrencilere yönelik eğitim için kullanılabilecekleri yardım çeklerinin verilmesi kent konseylerinin yoksullukla mücadelede yürütülen çalışmalar arasında gösterilebilir.

Kentteki dezavantajlı grupların topluma kazandırılması ve istihdam edilmeleri çerçevesinde Adana Kent Konseyi Çocuk Platformu, Adana Sanayi Odası ve Sokak Çocukları Derneği ile birlikte "Negatiften Pozitif Kaynak Projesi" kapsamında kentsel yoksullukla mücadelede uygulanabilir bir model sergilemiştir (Adana Kent Konseyi, 2007: 115-118). Yine bu alanda bir başka proje Antalya Kent Konseyi'nin "Engelleri Aşalım Projesi"dir. Projenin özel hedefi ailesinde engelli birey olan ve çalışmak zorunda kalan çocuk ve ailesinin desteklenerek yoksulluklarının azaltılması ve toplumla bütünleşmelerinin sağlanmasıdır. Ayrıca Antalya Kent Konseyi kente göç eden ailelerin bulunduğu mahallelerde ihtiyacı olan öğrencilerin okuldaki başarılarını artırılmasında destekleyici bir misyon üstlenmektedir. Aynı zamanda bu çocukların aile bireylerinin de meslek sahibi olmaları yolunda destek verilmektedir.

Aslında sosyal belediyeçilik başlığı altında yürütülmekte olan bu faaliyetler, artık kent konseyleri aracılığıyla ve Binyıl Kalkınma Hedeflerinin yerelleştirilmesi ve yaygınlaştırılması bağlamında yürütülmektedir. Diğer hedeflerle karşılaştırıldığında uygulanabilirliği fazla olan bir hedeftir. Ancak 2015 yılına kadar yoksulluğun tamamen ortadan kaldırılmasının da çok mümkün olmadığının belirtilmesi gerekmektedir.

Temel eğitimin alınması ile ilgili olarak İzmir Yerel Gündem 21 Kent Konseyi Ulusal Eğitime Destek Kampanyası çerçevesinde çalışmalar yürütmüştür. Okullara maddi bakımdan destek olunması hususunda Manisa Kent Konseyi ihtiyacı olduğunu tespit ettiği okullara kitap yardımında bulunmuştur. Ayrıca Afyonkarahisar Kent Konseyi Eğitim ve İstihdam grubu tarafından kadınlara okuma-yazma kursu verilmiş, okur-yazar oranının artırılması ve herkesin eğitim alması yönünde faaliyetler yürütülmüştür.

Yerel kalkınmadaki en önemli başlıklarından kadınların toplumdaki rolünün güçlendirilmesi ve cinsiyet eşitliğinin sağlanmasıyla ilgili olarak özellikle kadına şiddetin azaltılması ve şiddete uğrayan mağdur kadınların korunmasına ilişkin olarak kent konseylerinin yürüttükleri çeşitli çalışmalar göze çarpmaktadır. Batman Kent Konseyi şiddete maruz kalan kadınlar için bir kadın sığınma istasyonunun kurulma çalışmalarını başlatmıştır. Yine kadına yönelik şiddetin azaltılması ve mağdur kadınlar için Adana Kent Konseyi Kadın Meclisince yürütülen “Önce İnsan, Sonra Kadınım! Şiddet Mağdurları Sosyalleştirme” projesi Yerel Gündem 21-Yerel Projelere Destekleme Programı kapsamında desteklenmiştir. İzmir Yerel Gündem 21 Kent Konseyi toplumsal şiddet ve aile içi şiddet, kadın sığınma evlerinin yapılması ve toplumsal bilinç oluşturma ile ilgili çeşitli bilinçlendirme toplantıları düzenlenmiştir. Yine Mardin Kent Konseyi ve Kadın Emegi Değerlendirme Vakfının işbirliğinde kadına karşı şiddet ile ilgili olarak bir bilgilendirme toplantısı yapılmıştır. Ayrıca Adana Kent Konseyi Kadın Meclisi Eğitim ve İstihdam Kozası tarafından okullarda bu konularda seminer çalışmaları yürütülmüştür. Bu çalışmalar göstergeler arasında yer alan bilinçlendirme toplantıları bağlamında faaliyetler yürütüldüğünü göstermektedir. Bu etkinliklerin yanı sıra özellikle kadınların emeklerinin değerlendirilmesiyle yoksullukla mücadele kapsamında da faaliyetler yürütüldüğü görülmektedir. Afyonkarahisar Kent Konseyince kurulan Kadın El Emegi Satış Merkezi ihtiyaç sahibi kadınlara hizmet vermektedir. Ayrıca Manisa Kent Konseyi aracılığı ile kadın danışma ve dayanışma merkezi açılmıştır. Artvin Belediyesi Kent Konseyi Kadın Danışma ve Dayanışma Merkezinde bayanlara yönelik kurslar verilmektedir. Kadınların el ve ev işi ürünlerini satışa sunabilecekleri stantlar kurulmuştur. Sakarya Kent Konseyi tarafından mağdur kadınların el işlerini sergileyip satabilecekleri mekanlar kurulmuştur. Manisa Kent Konseyince kadınların ev ekonomisine katkıda bulunmalarını sağlamak üzere ev hanımlarına yönelik kurslar düzenlenmiştir.

Kadınların siyasetteki rollerinin artırılması yönündeki çalışmalara bakıldığında zaman zaman kent konseyi kadın meclisleri kadın temsilcilerin sayılarının artması amacı ile imza kampanyası düzenlemişlerdir. Manisa Kent Konseyi, kadının siyasetteki rolü, duruşu ve bakış açısı ile ilgili kadın milletvekilleri, kadın meclis üyelerinin de katılımıyla paneller düzenlemiştir. Kadın ve siyaset konusunda Afyonkarahisar Kent Konseyi Kadın Meclisinin UNDP’ye hazırlamış oldukları projenin kabul edilmiş olması önemli bir gelişmedir.

Binyıl Kalkınma Hedeflerinin önemli başlıklarından biri olarak değerlendirilebilecek cinsiyet eşitliğinin sağlanması ile ilgili çalışmalar artarak devam etmektedir. Bu hedefin gerçekleştirilmesi yerel kalkınma açısından da oldukça önemlidir. Zira sosyal kalkınmanın ve insani kalkınmanın gerçekleşmesi hususunda kadının toplumsal rolünün güçlendirilmesi oldukça önemli bir alanı oluşturmaktadır. Bu çalışmalar da gösteriyor ki bu alanda önemli faaliyetler yürütülmektedir ancak yerel kalkınmanın sürekliliği ve etkinliği açısından daha da artırılması gerektiğinin altı çizilmelidir.

21. yüzyılın gündeminde yer alan kalkınma ve çevre başlıklarını içeren bir başka hedef sürdürülebilir kalkınmanın gerçekleştirilmesi bu bağlamda kentin doğal kaynaklarının, tarihi dokusunun korunması, kültürel mirasa sahip çıkılması ve bu konuda yerel halkın bilinçlendirilmesidir. Bu bağlamda Adana Kent Konseyince “Taşkoprü Koruma-Kurtarma-Yaşatma ve Kent Kimliğine Kazandırma” projesi ile kültürel mirasa sahip çıkarak kentin tarihi dokusunun korunması hedeflenmiştir. Edirne Kent Konseyince Edirne’nin tarihi kimliğinin korunmasına yönelik faaliyetler yürütülmektedir. Ayrıca Edirne Kent Konseyi doğal kaynakların korunması yönünde onlarca sivil toplum kuruluşunun bir araya getirilmesiyle “Su Yaşamdır Platformu”nu oluşturulmasında yer almıştır. Yine Trakya’nın planlanması aşamasında yer almak ve Trakya’nın tarım, su ve sanayi alanlarında doğru planlanması için yerel halkın sesini ilgililere duyurmak amacıyla Trakya Kent Konseyleri Birliği kurulmasına öncülük etmiştir. Diğer yandan Antalya kent konseyi Altyapı Çalışma Grubu katı atık projesi ve içme suyu projeleri ile kentin alt yapısının güçlendirilmesi ve doğal kaynaklarının korunması yönünde çalışmalar yürütmektedir. İzmir Kent Konseyi tarafından katılımcı bir yönetim yaklaşımı izlenerek kent sorunları ve çözümlerine tüm ortakların katkılarının sağlanması istenmiştir. Ayrıca İzmir’de su kaynaklarının kullanımı ve sürdürülebilirliği ile ilgili çalışmalar kent konseyince yürütülmektedir.

Sivas Kent Konseyi tarafından ise Kentlilik Bilincini Geliştirme Çalışma Grubunun hazırladığı Çevre Temizliği Konulu proje değerlendirilmiş ve birçok (Kent Meydanı-Selçuk Parkı Düzenlemesi, Semt Pazarlarının Modernizasyonu, Yeni Terminal Binası gibi) kentsel dönüşüm projesi hayata geçirilmiştir. Tekirdağ Kent Konseyince tarihi evlerin restore edilmesi, çeşmelerde restorasyon ile tarihi dokunun korunması ve alt yapı çalışmalarının iyileştirilmesi yönünde faaliyetler yürütülmüştür. Adana Kent Konseyi Çevre Kozası ve Adana Sanayi Odası işbirliğiyle hazırlanan Çevre Projesiyle çevresel tehditlerin fırsatlara dönüştürülmesi amaçlanmış, “KOBİ’ler

İçin Sektörel Katı Atık Eğitimi” başlatılmış, kimya, plastik- kauçuk ve metal sektörlerinde faaliyet gösteren 30 küçük ve orta ölçekli sanayi kuruluşu görevlilerine atıkların kazanıma dönüştürülmesi konusunda eğitim verilmesi hedeflenmiştir.

Kent konseyleri kent halkının yaşam standartlarının iyileştirilmesi, yerel yönetişimin gerçekleştirilmesi ve yerel kalkınmanın sağlanmasına yönelik olarak Binyıl Kalkınma Hedefleri uygulamalarında önemli bir rol üstlenmektedir. Ancak bu çalışmaların yeterince yaygınlaşmamış olması, tüm kent konseylerinin bu sürece dahil olmaması, formalite icabı yapılan birtakım düzenlemeler bu alanda özellikle işlevsel olarak birtakım sorunların yaşandığını göstermektedir (Çukurçayır ve Eroğlu, 2009). Yerel kalkınmanın gerçekleştirilmesinde gerçekte çok önemli bir rol üstlenmesine rağmen bu rolün yerine getirilmesindeki yetersizlikler kalkınmanın da önünde bir engel olmaktadır.

SONUÇ

Küreselleşme ile birlikte sınırların aşıldığı dünyanın giderek küçüldüğü günümüzde kalkınma ve çevre sorunları da tüm dünyayı ilgilendiren küresel sorunlar olarak kabul edilmiştir. Dolayısıyla BM tarafından yapılan dünya zirveleri, konferanslar ve toplantılarda bu sorunların çözümüne yönelik olarak kararlar alınmıştır. 2000 yılında toplanan binyıl zirvesinde de bu başlıkları içine alan binyıl bildirgesi üye ülkeler tarafından imzalanmıştır. Bu bildirmede ekonomik, sosyal, insani kalkınmaya yönelik olarak sekiz temel hedef Binyıl Kalkınma Hedefleri başlığı altında belirlenmiştir. Amaç yönetişimci bir yaklaşımla kalkınmanın sağlanabilmesidir. Bu hedefler eğitim, sağlık, cinsiyet eşitliği, açlık, yoksulluk, salgın hastalık gibi pek çok başlığı içermektedir. Tüm dünyada gerçekleştirilmesi istenilen bu hedeflerle daha çok yerelin kalkınması ve yerel halkın ihtiyaçlarının karşılanması ele alınmaktadır. Her ne kadar küresel olarak belirlense de çözüm öncelikle yerelde gerçekleştirilmelidir. Bu bağlamda söz konusu Binyıl Kalkınma Hedeflerinin yerelleştirilmesi ve yaygınlaştırılması gündeme gelmiştir.

Bu başlıkları içeren Yerel Gündem 21 yerel halkın katılımının artırılması, ihtiyaçlarının karşılanması, yerelde ekonomik, sosyal gelişmelerin sağlanması için ortak bir yönetim anlayışını beraberinde getirmektedir. Bu sürecin önemli belirleyicileri de Binyıl Kalkınma Hedeflerinin uygulamaları ile çizilen stratejilerdir. Hedeflerin uygulanmasında ise en önemli aktörler kent konseyleri olarak karşımıza çıkmaktadır demek çok yanlış olmayacaktır.

Kent konseyleri katılımcı yönetim anlayışı ve ortak bir vizyonun oluşturulmasında önemli bir rol üstlenmektedirler. Zira kent konseyleri yeni yönetim anlayışının da bir yansıması olarak katılımcı, şeffaf, hesap verebilir yönetimin sergilenmesinde anahtar oluşumlardır. Özellikle işlevleri açısından değerlendirildiğinde yerel halkın yaşam standartlarının iyileştirilmesi, kentte ortak bir vizyonun oluşturulması, kentlinin korunması, kentin doğal kaynaklarının sürdürülebilirliğinin sağlanması, kentte kadın, genç ve çocukların toplumsal rollerinin güçlendirilmesi, kentte paylaşma, dayanışma ve yardımlaşmanın artırılması gibi pek çok görevi yönetişimci bir yaklaşımla yerine getirmesi beklenmektedir. Bu beklentileri özetle yerel kalkınma başlığı altında da toplam mümkündür. Öte yandan bu sayılan hususlar aynı zamanda Yerel Gündem 21 kapsamında da gerçekleştirilmesi istenilen hedeflerdir ve Binyıl Kalkınma Hedeflerinin yerelleştirilmesiyle birlikte bunların gerçekleştirilmesi yolunda önemli adımlar atılmaktadır. Yerel Gündem 21 planının 3. ve 4. aşamaları bu Binyıl Kalkınma Hedeflerinin uygulamalarının artırılması ve yaygınlaştırılması ile ilgili projeleri içermektedir. Bu bağlamda özellikle yerelin kalkınması hedeflenmektedir.

Bu çalışmada kent konseylerinin yürüttükleri faaliyetlerden örnekler verilerek yerel kalkınmadaki rolleri üzerinde durulmaktadır. Yürütülen faaliyetler özellikle kadınların toplumsal rollerinin güçlendirilmesi, açlık ve yoksullukla mücadele, eğitim olanaklarının artırılması ve sürdürülebilir kalkınmaya ilişkindir.

Bu faaliyetler değerlendirildiğinde bu alanda önemli adımlar atıldığını söylemekle birlikte bunların yeterli olmadığını da ifade etmek gerekir. Zira yasal olarak kurulması zorunlu kent konseylerinin her ne kadar yapısal olarak ortaya çıkmış olsa da işlevsel anlamda istenilen düzeye gelmediği görülmektedir. Bütün kentler göz önüne alındığında yürütülen faaliyetler bu anlamda yetersiz kalmaktadır.

Ancak diğer yandan bakıldığında uygulamalar sonucunda kadınlara ve gençlere yönelik meslek edinme kursları ile istihdam olanaklarının artırılması; okuma yazma kampanyaları ile okuryazar oranının artırılması; kadınların özellikle okuma yazma öğrenmelerinin teşvik edilmesi; kadınların ev ekonomisine katkıda bulunacak şekilde imkanların sunulması; anne ve çocuk sağlığı ile ilgili kampanyaların yürütülmesi; kentin tarihi dokusunun korunmasına ilişkin

projelerin hazırlanması; doğal kaynakların sürdürülebilirliğinin sağlanması; kentteki yaşam standartlarının artırılması çerçevesinde önemli uygulamalar da karşımıza çıkmaktadır.

Elde edilen bulgular ışığında bu yürütülen faaliyetlerin merkez-yerel yönetim, sivil toplum kuruluşları, özel sektör ve kent halkı arasındaki işbirliği ile gerçekleştirildiği düşünüldüğünde yerel yönetim ağının kurulduğu görülmektedir. Bununla birlikte aslında gerçekleşen yerel kalkınmadır. Ekonomik, sosyal, insani ve sürdürülebilir kalkınma, yerel ölçekte ve katılımcı bir anlayışla birlikte gerçekleşmektedir. Bu bağlamda kent konseylerine düşen görev oldukça fazladır ve kent konseylerinin işlevselliğinin artırılması sadece yerel yönetim olarak değil yerel kalkınmanın sağlanmasında da bir zorunluluktur demek yanlış olmayacaktır.

KAYNAKÇA

ADANA KENT KONSEYİ (2007). **Adana Kent Konseyi Çalışma Raporu 2005-2007**, Adana Kent Konseyi Yayınları, Adana.

ATKINSON, A. B. (2006). "Global Public Finance and Funding the Millennium Development Goals", **De Economist** 154, No. 3, 325-339

BRADBURY, J., CLARK J. (2009). "The Millennium Development Goalposts: Researching the Score on and off the Field", **Journal of Health Management**, 11, 391, 391-404.

ÇUKURÇAYIR, M. A., EROĞLU, H. T. (2003). "Klasik Yönetim Anlayışından Stratejik Yönetime: Strateji Geliştirme SWOT Analizi", Der. ÇUKURÇAYIR, M. A., **Küresel Sistemde Siyaset Yönetim Ekonomi**, Çizgi Kitabevi, Konya, 227-254.

ÇUKURÇAYIR, M. A., EROĞLU, H. T. (2009). "Kent Yönetiminde Demokratik Bir Açılım Olarak Kent Konseyleri", Ed. GÖRMEZ K., ÖKMEN, M., **Yerel Yönetimlerin Güncel Sorunları**, Beta Yay., İstanbul, 225-247.

EMREALP, S. (2005). **Yerel Gündem 21 Uygulamalarına Yönelik Kolaylaştırıcı Bilgiler El Kitabı**, IULA-EMME (UCLG-MEWA) Yayını, İstanbul.

GAROFOLİ, G. (2002). "Local Development in Europe: Theoretical Models and International Comparisons", **European Urban and Regional Studies**, 9, 225-239.

GÖYMEN, K. "Yerel Kalkınma Önderi Ve Paydaşı Olarak Belediyeler", <https://research.sabanciuniv.edu/1427/1/KorelGoymen.pdf>

STEIN, A. (2001). "Participation and sustainability in social projects: the experience of the Local Development Programme (PRODEL) in Nicaragua", **Environment&Urbanization**, Vol. 13 No. 1, 11-35.

THIESMEYER, L. (2009). "What's Millennial about the MDGs? Discursive Boundaries of Public Health in Southeast Asia", **Journal of Health Management**, 11, 1, 15-33.

VAN BOEKEL, G., VAN LOGTESTIJN M., (2002). "Applying the Comprehensive LED Approach: The Case of Mozambique", **Cooperative Branch International Labour Office**, Geneva, Switzerland,

UCLG-MEWA, UNDP (2008). **Türkiye Yerel Gündem 21 Programı Binyıl Kalkınma Hedefleri'nin Yerelleştirilmesi Konusunda Kent Konseylerinin Rolü ve İşlevinin Değerlendirilmesine Yönelik Başarı Kriterleri ve Göstergeler**, UCLG-MEWA, UNDP Yayınları, İstanbul.

İNTERNET ADRESLERİ

www.unitar.org, 26.12.2009

<http://www.kentkonseyleri.net>, 27.12.2009

<http://www.bursakentkonseyi.org.tr> 29.12.2009

- <http://www.izmir-yerelgundem21.org.tr>, 28.12.2009
<http://www.kutahya.bel.tr/yg21>, 29.12.2009
<http://www.mersin.bel.tr>, 29.12.2009
<http://www.sakarya.bel.tr>, 27.12.2009
<http://www.adanakentkonseyi.org.tr>, 30.12.2009
<http://www.antalyakentkonseyi.org>, 29.12.2009
<http://www.manisa.bel.tr/yg21>, 31.12.2009
<http://www.afyonkentkonseyi.org>, 29.12.2009
<http://www.batmankentkonseyi.org>, 20.12.2009
<http://www.mardin.bel.tr>, 20.12.2009
<http://www.edirnekentkonseyi.org>, 24.12.2009.